

[Handelsministeren.]

omfang, ikke bliver gunstigere stillet end selskaber, der ikke har foretaget sådan friaktieudstedelse.

Forslaget indeholder i § 2 et forbud mod udstedelse af friaktier eller opskrivning af aktiers pålydende, hvor dette ikke modsvarer tidligere stedfundne nedskrivninger. Dette forbud gælder i tiden indtil 1. marts 1965. Jeg er vel klar over, at friaktieudstedelse ikke helt kan sidestilles med udbyttebetaling, og at den aktionær, der får en friaktie, ikke er blevet rigere derved, men friaktieudstedelse betyder — og dette er det afgørende i den nuværende økonomiske situation — at aktionærerne får mulighed for at gøre deres andele i selskabernes reserver likvide, og det er dette, der tilsigtes forhindret.

Med disse ord vil jeg gerne anbefale lovforslaget til det høje tings hurtige og villige overvejelse.

Endvidere har jeg den ære for det høje folketing at fremsætte *forslag til lov om pris- og avancementstop*.

Lovforslaget må ses som et led i bestræbelserne på gennem en samordning af de forskellige økonomiske faktorer at tilvejebringe en sanering af landets økonomiske forhold. Ved den foreslåede helhedsløsning må det være et hovedsynspunkt at begrænse efterspørgselspresset og søge tilvejebragt en stabilisering af priser og omkostningsniveau for at forhindre en yderligere forringelse af erhvervslivets konkurrenceevne over for udlandet. Med henblik herpå er fremsat lovforslag, der regulerer indkomsterne for store befolkningsgrupper, og det er naturligt, at alle grupper i den foreliggende situation må vise resignation i deres indkomstkrav. Forslaget om et pris- og avancementstop må i denne sammenhæng ses som et led i den tilstræbte helhedsløsning. Der er således en nær sammenhæng mellem dette lovforslag og det af arbejds- og socialministeren fremsatte lovforslag om forlængelse af overenskomsterne mellem arbejdere og arbejdsgivere.

Lovforslagets hovedbestemmelse er gennemførelsen af et generelt pris- og avancementstop. Det fastsættes herved, at ingen virksomhed uden tilladelse fra monopoltilsynet må forhøje priser og bruttoavancer ud over de i dag gældende, medmindre det kan godt-

gøres, at forhøjelserne svarer til faktisk indtrufne omkostningsstigninger.

Da forslaget som nævnt har nær tilknytning til lovforslaget om forlængelse af arbejdsmarkedets overenskomster, er der i nærværende lovforslags § 1, stk. 3, indsat den bestemmelse, at der som stigning i løn- og omkostninger ikke må indregnes højere beløb end svarende til de lønforhøjelser, der er omhandlet i det af arbejds- og socialministeren fremsatte forslag. De lønstigninger, der herefter kan indregnes i priserne, er dels de specielle tillæg, hvorom der ved forhandling på arbejdsmarkedet allerede er eller måtte blive opnået enighed mellem parterne, dels lavtlønstillæggene samt endelig dyrtidstillægget pr. 1. marts 1963 og eventuelle fremtidige dyrtidstillæg. Heraf følger, at lønglidning ikke kan berettige til prisforhøjelser. Dette må i sig selv antages afgørende at modvirke mulige tendenser til lønglidning.

Det er klart, at der knytter sig en række problemer til iværksættelse af et generelt pris- og avancementstop. En sådan lovgivning må ifølge sagens natur være af midlertidig karakter. Det er derfor hensigten samtidig med gennemførelsen af denne lov at udbygge den allerede bestående prislovgivning og administrationen heraf på en sådan måde, at man sikrer sig de i den foreliggende situation nødvendige muligheder for at forhindre en uønsket udvikling i pris- og indkomstdannelsen inden for erhvervslivet. Med henblik herpå agter jeg over for det nedsatte folketingsudvalg angående forslag til lov om indseende med priser at fremsætte forslag om visse ændringer i dette, således at bestemmelserne heri sammen med monopollovgivningen vil kunne afløse det generelle pris- og avancementstop.

Det er derfor foreslået, at gyldighedsperioden for loven om pris- og avancementstop begrænses til den 31. marts 1964, og at loven forinden skal kunne bortfalde ved kongelig anordning.

De problemer, der knytter sig til gennemførelsen af et generelt pris- og avancementstop, mindskes selvsagt, når bestemmelserne følges op af en økonomisk politik, hvorved omkostningsniveauet saneres, samtidig med at efterspørgselspresset på priserne bringes til ophør. Under disse forhold lettes kontrollen med lovens overholdelse, ligesom det

[Handelsministeren.]

selyvsagt vil være af betydning, at der i befolkningen råder forståelse for nødvendigheden af, at der vises tilbageholdenhed med pris- og indkomstkraav.

Forslagets bestemmelser tager sigte på virksomheder, herunder andelsforetagender, inden for industri, håndværk og handel. Bestemmelserne gælder også tjeneste- og transportydelse, hvorimod producentpriser inden for landbrug, gartneri og frugtavl samt fiskeri er undtaget. Motiveringen for denne undtagelse er, at producentpriser inden for disse områder ikke på samme måde påvirkes af en kostprisberegning, eller at de som for nogle landbrugsvarers vedkommende er fastsat i henhold til særlig lovgivning.

Efter lovforslagets § 4 kan monopoltilsynet give tilladelse til at fravige pris- og avancementbestemmelsen, hvor markedsforholdene eller varens karakter taler derfor. Der er herved navnlig tænkt på tilfælde, hvor priserne dannes på et marked, fremkommer ved auktion eller på anden lignende måde. Endvidere kan eksempelvis nævnes varer som kunst og antikviteter, hvor avancerregler ikke vil kunne praktiseres.

Jeg skal herefter fremsætte nogle bemærkninger om det forslag til lov om indseende med priser, som jeg fremsatte i det høje ting den 4. oktober 1962, og som nu behandles i udvalg. Til dette lovforslag agter jeg som tidligere nævnt over for udvalget at fremsætte ændringsforslag, hvorved loven om indseende med priser udbygges med en bemyndigelse for monopoltilsynet til at fastsætte prisstop for indtil tre måneder ad gangen for konkrete vareområder, der samtidig underkastes en prisundersøgelse efter lovforslagets § 1.

Endvidere vil der blive foreslået en skærpelse af kriteriet for, hvilke omkostninger der kan indregnes såvel ved monopoltilsynets fastsættelse af maksimalpriser og -avancer i henhold til lov om indseende med priser som ved tilsynets administration af monopolloven. Det tilsigtes herved bl. a. at hindre indregning af lønglidning efter tilsvarende regler, som er fastsat i lovforslaget om prisstop.

Da forslaget til lov om indseende med priser efter disse ændringer har en nøje sammenhæng med den aktuelle situation,

finder jeg det rigtigt ikke som oprindelig foreslået at gøre loven permanent, men i stedet at foreslå den optaget til revision inden 1. april 1965.

Et pris- og avancementstop er naturligvis et stærkt og ubehageligt indgreb over for erhvervslivet og bør derfor kun gennemføres under forhold, hvor der i øvrigt i den økonomiske situation foreligger omstændigheder, der gør sådanne foranstaltninger til et rimeligt led i en større sammenhæng.

Med disse bemærkninger tillader jeg mig at anbefale det foreliggende lovforslag til det høje tings hurtige og velvillige behandling.

Finansministeren (Poul Hansen): Jeg skal tillade mig for det høje folketing at fremsætte *forslag til lov om bunden opsparing for skatteåret 1963-64.*

Om baggrunden for fremsættelsen af dette lovforslag skal jeg henvisse til den højtærede statsministers redegørelse her i tinget i dag.

Efter forslaget skal der for skatteåret 1963-64 udredes bunden opsparing af alle familieforsørgere med skala-indkomster på 8.000 kr. og derover og af ikke-forsørgere med skala-indkomster på 10.000 kr. og derover. Opsparingsbeløbene skal udgøre mindst 100 kr. og højst 2.000 kr. — afhængigt af skala-indkomstens størrelse.

Den foreslåede bundne opsparing skal opkræves af skattemyndighederne i to rater, der forfalder 1. oktober 1963 og 1. februar 1964 med betalingsfrist til henholdsvis 3. november 1963 og 3. marts 1964. Ved indbetalingen udstedes en foreløbig kvittering, som senere ombyttes med et opsparingsbevis. Hverken de foreløbige kvitteringer eller opsparingsbeviserne kan pantsættes, sælges eller på anden måde omsættes. Dog skal opsparingsbeløbene frigives ved død eller konkurs, og der er endvidere efter forslaget adgang til at frigive beløbene, hvis den opsparingspligtige udvandrer.

Opsparingsbeviserne foreslås indløst efter udtrækning i løbet af en 5-årig periode med lige store beløb hvert år. Første udtrækning skal ske pr. 1. januar 1966 og sidste udtrækning pr. 1. januar 1970.

Ved indløsningen skal der efter forslaget gives et skattefrit rentetillæg. Dette foreslås fastsat således, at det nogenlunde svarer til en forrentning af de pålignede opsparings-